

Sag C-632/22

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

10. oktober 2022

Forelæggende ret:

Tribunal Supremo (Spanien)

Afgørelse af:

7. oktober 2022

Appellant:

AB Volvo

Indstævnt:

Transsaqui S.L.

Hovedsagens genstand

Genoptagelse – »svigagtig adfærd« – lastbilkartel – erstatningssøgsmål for overtrædelse af konkurrenceretten – sagsøgt med hjemsted i en anden medlemsstat – tilsigelse foretaget på hjemstedet for sagsøgte datterselskab beliggende i samme medlemsstat som sagsøgeren – virksomhedsenhed

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Anmodning om præjudiciel afgørelse – artikel 267 TEUF – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, artikel 47 og 53 – adgang til effektive retsmidler – artikel 101 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

1.– Kan artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, sammenholdt med artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, under de foreliggende omstændigheder i forbindelse med den i

denne afgørelse beskrevne sag om et lastbilkartel fortolkes således, at tilsigelse af et moderselskab, mod hvilket der er anlagt en sag om erstatning for konkurrencebegrænsende adfærd, anses for at være korrekt foretaget, når tilsigelsen er foretaget (eller forsøgt foretaget) på hjemstedet for datterselskabet, der er hjemmehørende i den medlemsstat, hvor sagen verserer, og moderselskabet, der er hjemmehørende i en anden medlemsstat, ikke har givet møde i sagen og er udeblevet?

2.– Såfremt det foregående spørgsmål besvares bekræftende, er denne fortolkning af chartrets artikel 47 da forenelig med chartrets artikel 53, henset til Tribunal Constitucionals (den spanske forfatningsdomstol) praksis om tilsigelse af moderselskaber, der er hjemmehørende i en anden medlemsstat, i tvister vedrørende lastbilkarteller?

Anførte EU-retlige forskrifter og retspraksis fra Domstolen

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Artikel 47: »Enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler for en domstol under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i denne artikel.

Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov. Enhver skal have mulighed for at blive rådgivet, forsvaret og repræsenteret«.

Artikel 52, stk. 3: »I det omfang dette charter indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, har de samme betydning og omfang som i konventionen. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at EU-retten kan yde en mere omfattende beskyttelse.«

Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Artikel 101.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/104/EU af 26. november 2014 om visse regler for søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af bestemmelser i medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceret. Artikel 17, stk. 1.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (forkyndelse af dokumenter) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000.

Artikel 5. Oversættelse af dokumenter.

»Rekvirenten skal af den fremsendende instans, som han overdrager dokumentet til med henblik på fremsendelse, underrettes om, at adressaten kan nægte at modtage dokumentet, hvis det ikke er affattet på et af de i artikel 8 omhandlede sprog.

Rekvirenten afholder eventuelle udgifter til oversættelse, der er påløbet forud for dokumentets fremsendelse, med forbehold af en eventuel senere afgørelse truffet af retten eller den kompetente myndighed om, hvem disse udgifter påhviler.«

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/1784 af 25. november 2020 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civil- og handelsretlige sager (forkyndelse af dokumenter). Artikel 9.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område. Artikel 45, stk. 1, litra b).

Domstolens dom af 6. oktober 2021, sag C-882/19, EU:C:2021:800, præmis 33-37, 39, 41, 43, 51 og 52.

Domstolens dom af 2. marts 2017, sag C-354/15, EU:C:2017:157, præmis 72.

Domstolens dom af 16. september 2015, sag C-519/13, EU:C:2015:603, præmis 24, 30-33 og 43.

Domstolens dom af 8. maj 2008, sag C-14/07, EU:C:2008:264, præmis 64, 76 og 78.

Domstolens dom af 26. februar 2013, sag C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 55 ff.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, dom af 19. marts 1997, Hornsby mod Grækenland (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791), §§ 40 og 41, og af 26. februar 2002, Del Sol mod Frankrig (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099), § 21.

Anførte nationale forskrifter og national retspraksis

Constitución española (den spanske forfatning).

Artikel 24

»1. Enhver har ret til en effektiv beskyttelse ved domstolene ved udøvelsen af sine rettigheder og legitime interesser, uden at der på noget tidspunkt må opstå manglende adgang til forsvar.

2. Ligeledes har enhver ret til adgang til en almindelig domstol, som fastsat ved lov, til et forsvar og til bistand fra en advokat, til at blive informeret om anklagen mod sig, til en offentlig rettergang uden unødigt forsinkelse og med alle

garantier, til at anvende de nødvendige beviser i sit forsvar, til ikke at inkriminere sig selv, ikke at erklære sig skyldig og til uskyldsformodningen.«

Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil (lov nr. 1/2000 af 7.1.2000 om den civile retspleje, herefter »civilprocesloven«).

Artikel 155: »Forkyndelse over for parter, der endnu ikke er mødt i retten eller ikke er repræsenteret af en procesfuldmægtig. Bopæl eller hjemsted.«

»1. Når parterne ikke er repræsenteret af en procesfuldmægtig, eller når der er tale om den første tilsigelse eller indkaldelse af sagsøgte, foretages forkyndelsen ved fremsendelse til parternes bopæl eller hjemsted.

[...]

3. Med henblik på forkyndelse kan som hjemsted udpeges den adresse, der er opført i det kommunale register eller den adresse, der er officielt registreret til andre formål, såvel som den adresse, der er opført i det officielle register eller i erhvervssammenslutningers publikationer for henholdsvis virksomheder og andre enheder eller for personer, der udøver et erhverv, for hvilket de er forpligtet til at være medlem af en erhvervssammenslutning. Med henblik herpå kan også stedet for den erhvervsmæssige beskæftigelse eller det sted, hvor arbejdet jævnlige udføres, udpeges som hjemsted.

[...]

Hvis søgsmålet er rettet mod en juridisk person, kan også angives bopælen for enhver, der optræder som erhvervsvirksomhedens administrerende direktør, forretningsfører eller befuldmægtigede, eller som medlem af eller formand for bestyrelsen for enhver sammenslutning, der er opført i et offentligt register, artikel 510, stk. 1, 4. punkt, og artikel 394, stk. 2.«

Artikel 510, stk. 1, 4. punkt:

»En endelig dom genoptages:

4. Hvis der med urette er givet medhold som følge af bestikkelse, vold eller svigagtig adfærd.«

Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia (lov nr. 15/2007 af 3.7.2007 om konkurrencebeskyttelse, herefter »konkurrenceloven«). Artikel 71 og 72. Disse artikler gennemfører i det væsentlige artikel 2 og 3 i direktiv 2014/104 om ansvar for overtrædelse af konkurrencereglerne og retten til erstatning til skadelidte parter.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Den 12. juli 2018 anlagde selskabet TRANSSAQUI, S.L. (herefter »TRANSSAQUI«) en sag ved juzgado mercantil (handelsret) nr. 1 i Valencia (Spanien) mod det svenske selskab AB VOLVO med krav om erstatning for skader som følge af den overpris, der var blevet opkrævet ved køb af to køretøjer i 2008 inden for rammerne af det lastbilkartel, der blev fastslået i en overtrædelsesprocedure indledt af Europa-Kommissionen.
- 2 Som retsgrundlag for sin påstand påberåbte TRANSSAQUI sig artikel 72 og 76 i den spanske konkurrencelov (lov nr. 15/2007), Kommissionens afgørelse af 19. juli 2016 om en procedure i henhold til artikel 101 TEUF og artikel 53 i EØS-aftalen (sag AT.39824 – lastbiler), ved hvilken bl.a. selskabet AB VOLVO blev pålagt bøder for overtrædelser af konkurrenceretten og direktiv 2014/104/EU. Kravets størrelse udgjorde 24 420,69 EUR, der svarede til værdien af denne overpris.
- 3 Selv om AB VOLVO's hjemsted er i Sverige, 405 08 Göteborg, har sagsøgeren som sagsøgtes hjemsted med henblik på tilsigelse angivet adressen for sagsøgtes datterselskab i Spanien, VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. (Sociedad Anónima Unipersonal), beliggende i calle Basauri, 7-9, Madrid (Spanien).
- 4 Efter indgivelsen af stævningen ved juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia blev en kopi af stævningen og de dokumenter, der var vedlagt denne, sendt som anbefalet brev til VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., i calle Basauri, 7-9, Madrid. Brevet blev imidlertid afvist med en håndskrevet note med angivelse af adressen på AB VOLVO's hjemsted i Sverige, hvorefter juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia indkaldte TRANSSAQUI til at fremlægge sin sag. Sidstnævnte hævdede, at VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U.'s adfærd ved at nægte at modtage tilsigelsen, der var rettet til AB VOLVO, var en manøvre i ond tro med det formål at forsinke sagen, eftersom sidstnævnte ejede 100% af førstnævntes kapital, således at de to virksomheder udgjorde én enkelt virksomhed i konkurrencerettens forstand. Juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia besluttede ved afgørelse af 22. maj 2019, at sagsøgte, AB VOLVO, skulle tilsiges på dettes datterselskab VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U.'s hjemsted i overensstemmelse med »princippet om virksomhedsenhed«.
- 5 Gennem domstolene i Madrid blev der gjort et forsøg på at gennemføre tilsigelsen den 5. september 2019 på det førnævnte hjemsted, men en advokat, der identificerede sig som »juridisk repræsentant for VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U.«, afviste den og tilkendegav, at tilsigelsen skulle foretages i AB Volvos hjemsted i Sverige. Ved et andet forsøg foretaget af domstolene i Madrid på samme hjemsted for datterselskabet i Madrid, calle Basauri, 7-9, den 30. oktober 2019, lykkedes det at gennemføre tilsigelsen, idet denne blev modtaget af en person, der identificerede sig som tilhørende den juridiske afdeling.

- 6 Da juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia fandt, at tilsigelsen var blevet korrekt foretaget, og sagsøgte, AB VOLVO, ikke mødte i sagen inden for den fastsatte frist, blev denne erklæret for udeblevet, og sagen fortsatte. Der blev gjort et forsøg på at forkynde den pågældende afgørelse for AB VOLVO på hjemstedet for dets datterselskab, VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., men forkyndelsen blev på ny afvist med den begrundelse, at det ikke var det korrekte hjemsted. Den 26. februar 2020 afsagde juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia en dom, hvorved den gav TRANSSAQUI medhold i selskabets påstand og pålagde AB VOLVO at betale sagsøger en erstatning på 24 420,69 EUR med tillæg af renter til den lovbestemte sats samt betaling af sagsomkostningerne.
- 7 Juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia forkyndte ovennævnte dom for AB VOLVO ved anbefalet brev til datterselskabets adresse i Madrid, calle Basauri, 7-9, som blev modtaget af den person, der var til stede på adressen, og som underskrev kvitteringen for modtagelse den 10. marts 2020. Efter at dommen var blevet endelig, og efter anmodning fra TRANSSAQUI, blev der efterfølgende foretaget en fastsættelse af sagsomkostningerne, som navnlig omfattede salærer til advokat og procesfuldmægtig samt honoraret for den sagkyndige rapport, der blev fremlagt sammen med stævningen. Retten forkyndte afgørelsen for AB VOLVO på den nævnte adresse i Madrid med henblik på fremsættelse af bemærkninger, og der blev underskrevet en kvittering for modtagelse af meddelelsen. Da sagsøgte ikke havde anfægtet omkostningerne inden for den fastsatte frist, godkendte retten dem med et beløb på 8 310,64 EUR og forkyndte sin afgørelse for AB VOLVO ved anbefalet brev til datterselskabets hjemsted i Madrid, hvor den tilsvarende kvittering for modtagelse blev underskrevet. Efter anmodning fra TRANSSAQUI blev dommen fuldbyrdet ved et betalingspåkrav mod AB VOLVO's aktiver gennemført gennem retslige beslutninger, der blev forkyndt på hjemstedet for datterselskabet VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. i calle Basauri, 7-9, i Madrid, den 17. marts 2021.
- 8 I på hinanden følgende breve sendt til juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia som svar på hvert forkyndelsesforsøg forklarede VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. grundene til, at virksomheden nægtede at modtage tilsigelser og forkyndelser rettet til AB VOLVO, da AB VOLVO har hjemsted i Sverige. Navnlig blev det for det første gjort gældende, at selv om VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. og AB VOLVO er dele af samme koncern, har de forskellig juridisk personlighed, og førstnævnte har ikke status som administrator for sidstnævnte og er ikke berettiget til at modtage tilsigelser på sidstnævntes vegne, for det andet, at sagsøgte i henhold til de spanske processuelle regler skal tilsiges på dennes hjemsted, og at de spanske domstole i forbindelse med tvister vedrørende lastbilkartellet har fastslået, at det korrekte er at foretage tilsigelse på det sagsøgte moderselskabs hjemsted i en anden medlemsstat i stedet for på datterselskabets hjemsted i Spanien, uanset de selskabsretlige forbindelser, for det tredje, at tilsigelse i tilfælde, hvor det sagsøgte selskab har hjemsted i en anden EU-medlemsstat, skal foretages i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1393/2007, og for det fjerde, at sagsøgeren ikke kan omgå reglerne om tilsigelse ved at gøre brug af andre hjemsteder end sagsøgtes, da det i modsat fald

udgør en begrundelse for genoptagelse af den afsagte dom, jf. civilproceslovens artikel 510, stk. 1, 4. punkt, eller kan føre til en udeblivelsesdom, der eventuelt ikke vil blive anerkendt i en anden medlemsstat, jf. artikel 45, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 1215/2012.

- 9 Den 15. juni 2021 indgav AB VOLVO en begæring til den forelæggende ret om genoptagelse af den endelige dom, der blev afsagt af juzgado mercantil (handelsretten) i Valencia, og hvorved sagsøgte blev dømt til at betale erstatning til TRANSSAQUI for overtrædelse af konkurrencereglerne. Selskabet gjorde gældende, at det indgav sin begæring inden for den lovbestemte frist på tre måneder fra den dato, hvor det fik kendskab til genoptagelsesgrunden, da det havde fået »indirekte kendskab« til dommen den 17. marts 2021, hvor afgørelserne om fuldbyrdelse blev forkyndt på dets datterselskabs hjemsted i Spanien.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 10 AB VOLVO har i begæringen om genoptagelse gjort gældende, at der er tale om »svigagtig adfærd« i henhold til civilproceslovens artikel 510, stk. 1, 4. punkt, hvorefter »[e]n endelig dom genoptages[,] [...] [h]vis hvis der med urette er givet medhold som følge af [...] svigagtig adfærd«. Den svigagtige adfærd består i at have oplyst et hjemsted for retten med henblik på tilsigelser, som ikke var AB VOLVO's hjemsted i Sverige, men et datterselskabs hjemsted i Spanien, med det resultat, at sagsøgte blev dømt in absentia uden at have været i stand til at forsvare sig i sagen. AB VOLVO har endvidere gjort gældende, at selv om det måtte lægges til grund, at tilsigelsen af moderselskabet på datterselskabets hjemsted i den medlemsstat, hvor tvisten behandles, opfylder kravene i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), må det anerkendes, at en medlemsstats retssystem kan sikre den grundlæggende rettighed et højere beskyttelsesniveau end det, der følger af chartret. Ifølge AB VOLVO skal den beskyttelsesstandard for adgangen til effektive retsmidler, som er fastsat af den spanske Tribunal Constitucional (forfatningsdomstol), og som giver en bedre beskyttelse end den minimumsstandard, der er fastsat i chartret, for så vidt angår tilsigelsen af moderselskabet til at give møde i retten og bestride kravet, derfor overholdes i det foreliggende tilfælde. Det fremgår således af chartrets artikel 53, at »[i]ngen bestemmelse i dette charter må fortolkes som en begrænsning af eller et indgreb i de grundlæggende menneskerettigheder og frihedsrettigheder, der anerkendes i [...] medlemsstaternes forfatninger på disses respektive anvendelsesområder«.
- 11 TRANSSAQUI tillægger på sin side AB VOLVO en ondsindet proceduremæssig strategi, der alene har til formål at forsinke sagen på grund af det store antal søgsmål, der er anlagt af små og mellemstore virksomheder i forbindelse med lastbilkartellet. TRANSSAQUI er af den opfattelse, at det sagsøgte moderselskab og dets datterselskab i Spanien skal betragtes som én virksomhed i konkurrencerettens forstand, selv om de er forskellige juridiske personer.

Selskabet påpeger endvidere, at i modsætning til tidligere forsøg på forkyndelse udført af procesøkonomiske grunde anså AB VOLVO domfældelsen i fuldbyrdesprocessen for at være blevet forkyndt for det til trods for, at den nævnte forkyndelse blev foretaget på VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U.'s hjemsted. TRANSSAQUI har endvidere gjort gældende, at eftersom selskabet er et lille vejtransportselskab, der er berørt af den økonomiske krise, ville det, hvis det havde været nødt til at betale omkostningerne ved en oversættelse, jf. forordning (EF) nr. 1393/2007, ikke have været i stand til at indgive kravet om erstatning for de skader, det har lidt på grund af lastbilkartellets handlinger.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 12 Efter offentliggørelsen af Europa-Kommissionens afgørelse af 19. juli 2016 (sag AT.39824 – lastbiler) er der i Spanien anlagt tusinder af erstatningssager på anmodning fra købere af køretøjer, der er berørt af lastbilkartellet. Alene i 2021 blev der afsagt mere end 2 000 domme i første instans og mere end 500 appeldomme. Pr. 15. juli 2022 havde Tribunal Supremo (øverste domstol) 753 appelsager registreret inden for dette område. Kravene er næsten altid blevet rejst af små eller mellemstore virksomheder, som har købt et meget lille antal lastbiler eller endog en enkelt lastbil i den periode, hvor kartellet virkede. De selskaber (moderselskaber), som Europa-Kommissionen har sanktioneret, og hvoraf ingen har deres hjemsted i Spanien, har hyret store advokatfirmaer i Spanien til at varetage deres forsvar.
- 13 I betragtning af, at der i de fleste retssager ikke er tale om særligt store krav, kan omkostningerne ved at skulle oversætte stævningen og om nødvendigt de vedlagte dokumenter (som foreskrevet i forordning (EF) nr. 1393/2007 og (EU) 2020/1784, når der er tale om sagsøgte med hjemsted i andre medlemsstater), navnlig de sagkyndige erklæringer, være forholdsmæssigt meget høje. Det er netop for at undgå sådanne omkostninger og den tidsmæssige forsinkelse, som det nødvendige internationale retlige samarbejde indebærer, at sagsøgerne i disse sager ofte anmoder om tilsigelse på datterselskabets hjemsted i Spanien, selv om det sagsøgte moderselskab, der er blevet pålagt sanktioner af Europa-Kommissionen, har hjemsted i en anden medlemsstat.
- 14 De spanske domstoles svar i de sager, der hidtil er anlagt, har ikke været ensartede. Nogle har forkastet anmodningen om, at tilsigelsen skal ske på datterselskabets hjemsted i Spanien, med den begrundelse, at den skal ske på det sagsøgte moderselskabs hjemsted. I andre tilfælde er sagsøgerens anmodning blevet imødekommet, og der er forsøgt tilsigelse på datterselskabets hjemsted i Spanien med den begrundelse, at det sagsøgte moderselskab under alle omstændigheder ville være bekendt med den anlagte retssag gennem sine advokater.
- 15 Hvad angår de sagsøgte moderselskabers spanske datterselskaber har de generelt nægtet at modtage tilsigelsen på deres hjemsted med den begrundelse, at de, selv

om de udgør én virksomhed i henhold til konkurrenceretten, er juridiske personer, der er adskilt fra moderselskabet, og at de ikke er blevet bemyndiget til at modtage tilsigelser. Selv forsøg på tilsigelser foretaget over for den advokat, der repræsenterer det sagsøgte moderselskab i Spanien i andre lignende sager, har vist sig at være forgæves.

- 16 For så vidt angår det sagsøgte moderselskab vil dette – hvis den ret, der behandler sagen, har anset tilsigelsen ved datterselskabets hjemsted i Spanien for korrekt eller lovligt forsøgt og afvist – ofte erkende at have kendskab til udeblivelsesdommen, når sagen er afsluttet, og indgive en eller anden form for appel med henblik på at få afgørelsen ophævet, nemlig en begæring om genoptagelse af dommen ved Tribunal Supremo (øverste domstol) på grundlag af svigagtig adfærd eller et forfatningssøgsmål ved Tribunal Constitucional (forfatningsdomstolen).
- 17 Tribunal Constitucional (forfatningsdomstolen) har hidtil givet moderselskabet medhold i de forfatningssager, der er blevet indbragt for den. I dom nr. 179/2021 af 25. oktober 2021, ES:TC:2021:179, og nr. 91/2022 af 11. juli 2022, ES:TC:2022:91, erklærede den således, at Iveco, S.p.A.'s ret til effektiv retsbeskyttelse var krænket, fordi selskabet ikke var blevet tilsagt som sagsøgt på sit hjemsted i Italien, men på sit datterselskabs hjemsted i Spanien eller på hjemstedet for selskabets repræsentant ved de spanske domstole.
- 18 Domstolen har i sin retspraksis, navnlig i sin dom af 6. oktober 2021, sag C-882/19, fremhævet betydningen af den effektive virkning af artikel 101 TEUF (jf. præmis 34-37) samt af begreberne »virksomhed« og »optræde[n] som en enhed på markedet«, som er relevante for anvendelsen af konkurrenceretten på koncerner (jf. præmis 39, 41 og 43). Domstolen konkluderede, at den person, der har lidt skade som følge af koncernens moderselskabs ulovlige adfærd, under visse omstændigheder kan gøre datterselskabet ansvarligt (jf. præmis 51 og 52), nemlig når disse to selskaber udgør en økonomisk enhed.
- 19 I øvrigt har Domstolen i sin dom i sag C-354/15 hvad angår fortolkningen af ordningen med forkyndelse i andre medlemsstater af retslige og udenretslige dokumenter i civile og handelsretlige sager i lyset af chartrets artikel 47 fastslået, at forordning nr. 1393/2007 har til formål, at der »i hvert enkelt konkrete tilfælde sikres en rimelig balance mellem interesserne for sagsøgeren og sagsøgte, der er dokumentets adressat, ved at forene en effektiv og hurtig fremsendelse af retslige dokumenter med kravet om at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af retten til forsvar for adressaten for disse dokumenter, navnlig ved, at det sikres, at disse dokumenter faktisk reelt modtages« (præmis 72).
- 20 Domstolen fastslog ligeledes i sin dom i sag C-519/13, at »formålet om at sikre en effektiv og hurtig afvikling af de retslige procedurer og en forsvarlig retspleje«, der forfølges med forordning nr. 1393/2007, ikke kan virkeliggøres »ved på nogen som helst måde at svække adressaternes ret til forsvar, som afledes af retten til en retfærdig rettergang, der er fastsat i artikel 47, stk. 2, i Den Europæiske Unions

charter om grundlæggende rettigheder og artikel 6, stk. 1, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder», og de nationale domstole skal derfor »i den enkelte sag sikre, at de omhandlede parter respektive rettigheder beskyttes på en afbalanceret måde, idet formålet om effektivitet og hurtighed med hensyn til forkyndelsen i sagsøgerens interesse afvejes over for formålet om den effektive beskyttelse af adressatens ret til forsvar« (præmis 24, 30-33 og 43).

- 21 Endelig udtalte Domstolen i sin dom i sag C-399/11 sig om muligheden for, at »en medlemsstat [kan] anvende et beskyttelsesniveau for grundlæggende rettigheder, der er garanteret ved dens forfatning, når dette niveau er højere end det, der følger af chartret, og i givet fald hindrer medlemsstaten i at anvende bestemmelser i EU-retten«.
- 22 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i forbindelse med fortolkningen af artikel 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, som chartrets artikel 47 svarer til, fastslået, at den effektive adgang til domstolsprøvelse ikke kan begrænses til et retsmiddel, der blot er »teoretisk eller illusorisk«. Se dom af 19. marts 1997, Hornsby mod Grækenland (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, §§ 40 og 41), og af 26. februar 2002, Del Sol mod Frankrig (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099, § 21).
- 23 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt det er muligt at anlægge en fortolkning af chartrets artikel 47, sammenholdt med artikel 101 TEUF, hvorefter det kan anses for lovligt at tilsige det sagsøgte moderselskab på et datterselskabs hjemsted i Spanien, når det er blevet anerkendt, at der foreligger en virksomhedsenhed som omhandlet i konkurrenceretten. På den ene side kan den effektive retsbeskyttelse af de personer, der er berørt af lastbilkartellet, blive undermineret, fordi den er for byrdefuld for dem, og den effektive virkning af artikel 101 TEUF kan blive skadet, da der kræves en oversættelse af stævningen og de omfattende bilag til et andet sprog, med de omkostninger, som dette medfører, og den tidsmæssige forsinkelse, som det nødvendige internationale retlige samarbejde medfører. På den anden side er det i betragtning af mekanismen for fordeling af omkostningerne i denne type retssager om erstatningskrav ikke sikkert, at sagsøgeren altid får dækket sine sagsomkostninger, da det kan ske, at sagsøgeren ikke får fuldt ud medhold i sine krav, og at der derfor ikke træffes afgørelse om sagsomkostninger. Artikel 17, stk. 1, i direktiv 2014/104 fastsætter nemlig et tilnærmelsesvist skøn over de lidte tab (jf. i denne henseende anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-312/21, der verserer for Domstolen).
- 24 Det skal også bemærkes, at tilsigelse af moderselskaber på disses hjemsted i en anden medlemsstat ikke nødvendigvis er nogen væsentlig fordel. I en vis forstand kan de på grund af sprog og håndtering af dokumentation faktisk opnå et bedre forsvar gennem advokatfirmaer, der er etableret i Spanien, hvor datterselskabet er hjemmehørende. Det, der står på spil, er derfor balancen mellem sagsøgerens og sagsøgte ret til effektiv retsbeskyttelse i lyset af den faktiske nytte af de

pågældende processuelle skridt for begge parter. Hertil kommer, at hvis det er fastslået i Domstolens praksis, at den, der er berørt af en overtrædelse af konkurrenceretten, kan rette sit søgsmål mod et datterselskab, og at sidstnævnte kan dømmes for moderselskabets ulovlige adfærd, hvis det ikke bestrides, at der er tale om en virksomhedsenhed, forekommer det logisk, at datterselskabet kan modtage tilsigelsen og dokumenterne i den retssag, der er blevet indledt direkte mod moderselskabet.

- 25 Den forelæggende ret er i tvivl om fortolkningen af chartrets artikel 53, når det drejer sig om at afveje adgangen til effektive retsmidler for moderselskabet, i det foreliggende tilfælde AB VOLVO, mod adgangen til effektive retsmidler for den person, der har lidt skade som følge af lastbilskartellets adfærd, og opnåelsen af den effektive virkning af artikel 101 TEUF. De mulige uensartede fortolkninger af EU-retten forekommer ikke udelukkende ved de spanske retter, men kan påvirke domstolene i andre medlemsstater, idet anmodninger om fuldbyrdelse af udenlandske retsafgørelser, der er afsagt som udeblivelsesafgørelser, fordi sagsøgte ikke er blevet tilsagt på sit egen hjemsted, i givet fald giver anledning til en afslagsgrund i henhold til artikel 45, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 1215/2012. Hvis den forelæggende ret skulle imødekomme AB VOLVO's begæring om genoptagelse, ville dommen blive ophævet, og sagen ville skulle starte forfra, hvilket betyder, at stævningen og de supplerende dokumenter ville skulle oversættes til sagsøgtes sprog og sendes til den medlemsstat, hvor sagsøgte har sit hjemsted.